

Резюмета на научни публикации
на гл. ас. д-р Диана Милчева Игнатова, щатен преподавател
в СУ „Св. Климент Охридски”
Факултет по науки за образованието и изкуствата
катедра „Специална педагогика и логопедия“
за участие в конкурс за академичната длъжност „Доцент”
в област на висшето образование „Педагогически науки“
по направление 1.2. Педагогика (Логопедия)
обявен в ДВ, бр. 74 от 21.08.2020 г.

В конкурса участвам с общ брой публикации – 39.

За рецензиране са депозираны 29 на брой, които са представени в резюме на български и английски език в списъка по-долу.

От тях: **3** бр. са книги [1, 2, 3] и **3** бр. студии (публикувани в *научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация*, едната от които самостоятелна, а другите две в съавторство). [номера 4, 5 и 6 от списъка по-долу], **1** статия, публикувана в научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация [7], **16** бр. самостоятелни статии и доклади, публикувани в *нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове с номера от списъка по-долу* [8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23] и **4** бр. публикации в съавторство [24, 25, 26, 27]

В списъка е включена и графа „Други научно-приложни публикации“, която съдържа **2** бр. резюмета на анотации, публикувани в периодично издание на катедра „Специална педагогика и логопедия“ [номера 28 и 29 от списъка].

№	I. КНИГИ
	<i>Монография – хабилитационен труд</i>
1.	Игнатова, Д. (2020). Работа в диагностичен екип в приобщаваща образователна среда. Неформално поведенческо диагностично оценяване., С., Феномен. Ignatova, D. (2020). Working in a Diagnostic Team in an Inclusive Educational Environment. Informal Behavioral Diagnostic Assessment. ISBN: 978-954-549-145-0

Рецензенти:

доц. д-р Миглена Симонска

доц. д-р Живко Жеков

Резюме:

Книгата е опит за конструиране на методология на процеса на диагностично оценяване в условията на приобщаваща образователна среда. Поставена е на обсъждане контекстната рамка, в която се осъществява този процес. Представена е технологията на реализиране на комплексното диагностично оценяване в условията на екип за подкрепа и личностно развитие на децата и учениците. Основна тема в изложението е неформалното поведенческо диагностично оценяване като ефективен фактор за оценка на деца с различен потенциал на възможности в условията на масовата класна стая. Разгледани са класически и алтернативни методи за неформално поведенческо оценяване. В съдържанието е поставен акцент върху оценката на ефективността на специализираното образователно и терапевтично въздействие. Предложен е авторски проект на карта за мониторинг на индивидуалния план за подкрепа и личностно развитие. Подлага се на обсъждане процесът на супервизия като неделима част от дейността на специалистите в процеса на диагностично оценяване, а също и като стратегия за оценка на ефективността на специализираното въздействие.

В приложението са изведени авторски и модифицирани варианти на анкети, въпросници, чек-листове и други инструменти за диагностично оценка, които ще бъдат в помощ на специалистите в практиката.

Abstract:

The book is an attempt to construct a methodology of the process of diagnostic assessment in an inclusive educational environment. The contextual framework of this process is discussed. The technology of realization of the complex diagnostic assessment under the conditions of a team support for personal development of the children and students is presented. The main topic of the exposition is informal behavioral diagnostic assessment as an effective factor for assessing children with different potential in the classroom. Classical and alternative methods for informal behavioral assessment are considered. The process of evaluation of the effectiveness of the specialized educational and therapeutic interventions is a focus of the content.

An author's project of a scheme for monitoring of the individual plan for students' support and personal development is proposed.

The process of supervision is discussed as an integral part of the specialist's activity in the process of diagnostic evaluation, as well as a strategy for evaluating the effectiveness of the specialized interventions towards the child or the student.

The appendix contains author's and modified versions of questionnaires, checklists and other tools for diagnostic assessment, which will help specialists in the practice.

Публикувани книги на базата на защитен дисертационен труд

2.	<p>Игнатова, Д. (2009). Четене и специфичните му нарушения. Теоретични аспекти и социални перспективи., С., Парадигма.</p> <p>Ignatova, D. (2009). Reading and Specific Reading Disabilities. Theoretical aspects and social perspectives. ISBN: 978-954-326-098-0; COBISS.BG-ID-1231636452</p> <p>Рецензенти: проф. д. пс.н. Ваня Матанова проф. д. м. н. Виктория Радева доц. д-р Емилия Евгениева</p> <p>Резюме: Книгата представя критичен анализ на съвременни литературни източници по проблемите на четенето. Разгледани са основни морфо-функционални, познавателни и лингвистични аспекти с общотеоретичен характер. Основна цел е да се насочи вниманието към сложността и уникалността на процеса на овладяване на четенето. Във връзка с това, се поставят на обсъждане специфичните нарушения на четенето, които се проявяват като особени трудности в обучението при някои деца в условията на образователната среда. Представени са данни за честотата на разпространението им в световен мащаб. Разгледани са основните подходи за идентификацията им. Очертани са параметрите на образователните реалности, като е поставен акцент върху някои особености при структурирането на учебната среда за децата със специфични нарушения на четенето.</p> <p>Abstract: The book presents a critical analysis of contemporary literary sources devoted to the problems of reading. The main morpho-functional, cognitive and linguistic aspects of general theoretical perspective are considered. The main goal is to draw the attention to the complexity and uniqueness of the process of mastering of reading. Some prevalence worldwide data are presented. The main approaches for the identification of specific learning disabilities are considered. The parameters of the educational conditions in Bulgaria have been outlined. Some peculiarities in structuring of the learning environment for children with specific reading disabilities have been analyzed.</p>
3.	<p>Игнатова, Д. (2010). Специфични нарушения на четенето. Диагностично оценяване., С., Феномен.</p> <p>Ignatova, D. (2010). Specific reading disabilities. Diagnostic Assessment. ISBN: 978-954-549-089-7; COBISS.BG-ID-1231950820</p> <p>Рецензенти: доц. д-р Емилия Евгениева доц. д-р Райна Захариева</p>

	<p>Резюме:</p> <p>Обект на проучване в книгата е процесът на ранна идентификация на деца със специфични нарушения на четенето. Изложението е структурирано в три части. Първа глава разглежда някои методологически аспекти на психолого-педагогическата диагностика като база за планиране и реализиране на диагностичния процес.</p> <p>Втора глава поставя на обсъждане основните детерминанти в процеса на диагностично оценяване на специфичните нарушения на четенето. С цел оформяне на набор от диагностични признаци с прогностична стойност са разгледани някои рискови фактори и значими диагностични маркери, както и корелациите им с процесите на четенето.</p> <p>Трета глава представя лонгитюден проект за ранна идентификация на деца със специфични нарушения на четенето в предучилищна възраст. Представени са дизайн на тестова батерия за диагностична оценка и въпросници за учители и родители, които имат за цел да предоставят информация относно успеваемостта и социалното функциониране на детето през първата година от престоя му в училище.</p> <p>Abstract:</p> <p>The object of the research in the book is the process of early identification of children with specific reading disabilities. The content is structured in three parts.</p> <p>The first chapter considers some methodological aspects of the diagnostic process as a basis for planning and implementation of the diagnostic assessment of learning disabilities.</p> <p>The second chapter discusses the main determinants in the process of diagnostic assessment of specific reading disabilities. In order to work out a set of diagnostic signs with prognostic value, some risk factors and significant diagnostic markers are considered, as well as their correlations with the reading processes.</p> <p>The third chapter presents a longitudinal project for early identification of children with specific reading disabilities in preschool age. Design of a test battery for diagnostic assessment of specific reading disabilities was presented. Questionnaires for teachers and parents are considered. The aim of the Questionnaires was to provide information about the success and social functioning of the children with reading difficulties during the first year of their stay at school.</p>
	<p><i>Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация</i></p>
<p>4.</p>	<p><u>Студии в съавторство:</u></p> <p>Bernhardt, B.M., Stemberger, J.P., Bérubé, B., Ciocca, V., Freitas, M.J., Ignatova, D. Kogošek, D., Lundeborg Hammarström, I., Másdóttir, T. Ozbič, M., Perez, D. and Ramalho, A.M. (2020). Identification of protracted phonological development across languages - The Whole Word Match and basic mismatch measures. Chapter 12, <i>In: An Anthology of Bilingual Child Phonology</i> (Eds. E. Babatsouli, M. Ball & N. Mueller), 274-309.</p> <p>ISBN-13: 978-1788928410 - Ebook(PDF), Ebook (EPUB) ISBN-10: 1788928415 - Hard back</p>

	<p>Резюме:</p> <p>В процеса на идентификация на децата със забавено фонологично развитие, често точната и прецизна диагностична оценка се оказва предизвикателство за специалистите. Основна причина за това, са широките граници на вариативност на фонологичните нарушения и особено в предучилищна възраст. Специалистите в практиката имат съществена необходимост от валидни, надеждни и ефективни методи за идентификация на децата със забавено фонологично развитие.</p> <p>Анализите и дискусиата в студията са резултат от работата на изследователски екип, който представя количествени данни от проучвания на 333 деца със забавено фонологично развитие от три езикови групи (германска, романска и южнославянска), говорещи на 8 езика – немски, исландски, шведски; френски, португалски, испански; български и словенски език. Говорната продукция на децата е подложена на нелинеен фонологичен анализ. Количествените данни от изследванията доказват ефективността на нелинейните анализи като ценен ресурс с приложен характер в логопедичната практика.</p> <p>Abstract:</p> <p>Diagnostic assessment often is a challenge for the professionals in the process of identification of children with delayed phonological development. The main reason is the wide range of variability of phonological disabilities, especially in preschool age. Practitioners have a need of valid, reliable and effective methods to identify children with delayed phonological development.</p> <p>The analyzes and discussion in the study are a result of the collaboration of a research team that presents quantitative data from studies of 333 children with delayed phonological development from three language groups (German, Romance and South Slavic), speaking 8 languages - German, Icelandic, Swedish; French, Portuguese, Spanish; Bulgarian and Slovenian languages. Children's speech production was analyzed through a nonlinear phonological analysis. Quantitative research data prove the effectiveness of nonlinear analysis as a valuable diagnostic resource in speech therapy practice.</p>
5.	<p>Bernhardt, Barbara May, D. Ignatova, W. Amoako, N. Aspinall, S. Marinova-Todd, J. P. Stemberger, and K. Yokota. (2019). Bulgarian Consonant Acquisition in Preschoolers With Typical Versus Protracted Phonological Development. <i>Journal of Monolingual and Bilingual Speech</i> 1 (2):143–181. https://doi.org/10.1558/jmbs.v1i2.11801. JMBS (print) ISSN: 2631-8407 JMBS (online) ISSN: 2631-8415</p> <p>Резюме:</p> <p>Настоящото изследване допълва и доразвива съществуващите изследвания във връзка с усвояването на консонантите от български деца.</p> <p>Основна цел на проучването е да се идентифицират базисните характеристики във фонологичното развитие на деца с типично и забавено фонологично развитие.</p> <p>Изследвани са 30 деца с типично и 30 със забавено фонологично развитие между 3-5 годишна възраст. Като инструментариум беше приложен тест за фонологично</p>

	<p>развитие по Игнатова, Маринова-Тод, Стембъргър, Бернхард, 2015. Данните от изследването потвърдиха резултатите от други проучвания (Стоянова, 2011, 2014) във връзка с по-ранното усвояване на преградни и назални консонанти, а също и на глайд [j] в сравнение с усвояването на проходни и преградно-проходни фонемни. При 3 годишните деца със забавено фонологично развитие се установиха ниски нива на правилна продукция на фонемни сегменти извън ударение в начална позиция на думата. В общата група на децата със забавено фонологично развитие се установиха:</p> <ul style="list-style-type: none"> -късна поява на латерална фонема l [ɫ] - висок процент на грешки от типа „пропускане“ и „изопачаване“, т.е. в продукцията на тези деца се констатира специфичност на учленяване на фонемните сегменти по място и начин на учленение. <p>Abstract:</p> <p>The present study further develops the existing research in the field of phonological disabilities and explores the process of mastering of the consonants by the Bulgarian children.</p> <p>The main goal of the study is to identify the basic characteristics in the phonological development of children with typical and delayed phonological development.</p> <p>Thirty children with typical and thirty with delayed phonological development between 3-5 years of age were studied. A phonological development test according to Ignatova, Marinova-Todd, Stemberger, Bernhard, 2015 was applied as a toolkit.</p> <p>The data from the study confirmed the results of other studies (Stoyanova, 2011, 2014) in connection with the earlier assimilation of stops and nasal consonants, and also on glide [j] compared to the assimilation of fricatives and affricatives. In 3-years-old children with delayed phonological development, low levels of correct production of phonemic segments outside the stress in the initial position of the word were found. In the group of children with delayed phonological development were found:</p> <ul style="list-style-type: none"> - later appearance of lateral phoneme l [ɫ] - high error rate of "omissions" and "distortions" were observed, i.e. in the production of the children with protracted phonological development specific features of producing of phoneme segments by place and manner of articulation were observed.
<p>6.</p>	<p><u>Самостоятелна студия</u></p> <p>Игнатова, Д. (2018). Комплексна методика за идентификация на деца в предучилищна възраст с риск за специфични нарушения на четенето, сп. Педагогика, том 90, 4, 501-521., НИОН "Аз-буки".</p> <p>Ignatova, D. (2018). A Complex methodology for identification of preschool children at risk for specific reading disabilities. ISSN 0861-3982</p> <p>Резюме:</p> <p>Развитието на способностите за четене има фундаментална роля за цялостното социално и познавателно функциониране на всеки човек. Нарастващият брой деца в началното училище със специфични трудности в овладяването на четенето наложи</p>

	<p>необходимостта от разработването на система за превенция и идентификация на специфичните нарушения на четенето още в предучилищна възраст. Целта на това изследване е да предложи модел за идентификация на деца (3 – 5 години) с риск за принадлежност към групата на специфичните нарушения на четенето. Изложението систематизира основните детерминанти в процеса на диагностично оценяване на специфичните нарушения на четенето. С цел да се оформи набор от диагностични признаци с прогностична стойност, са поставени на обсъждане някои рискови фактори и значими диагностични маркери, както и корелациите им с процесите на четенето. Представени са данни от стандартизацията на тестова батерия за оценка на риска за специфични нарушения на четенето в предучилищна възраст.</p> <p>Abstract:</p> <p>The development of reading skills has a fundamental role in the overall social and cognitive functioning of each person. Because of the growing number of children in primary school with specific difficulties in mastering of reading, a system for prevention and identification of specific reading disabilities should be developed. The aim of the present study is to propose a model for identifying of children (3 - 5 years) at risk of belonging to the group of specific reading disabilities. The paper systematizes the main determinants in the process of diagnostic assessment of specific reading disabilities. In order to develop a set of diagnostic signs with a prognostic value, some risk factors and significant diagnostic markers are discussed, as well as their correlations with the reading processes. Data from standardization of a test battery for assessment of the risk for specific reading disabilities in preschool children were presented.</p>
	<p><i>Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация</i></p>
<p>7.</p>	<p>Ignatova, D., Bernhardt, B.M., Marinova-Todd, S. & Stemberger, J.P. (2017). Word-initial trill clusters in children with typical versus protracted phonological development: Bulgarian. <i>Journal of Clinical Linguistics and Phonetics</i>, 32 (5-6), 506-522. DOI: 10.1080/02699206.2017.1359853 ISSN: 0269-9206 (Print) ISSN: 1464-5076 (Online) Journal homepage: http://www.tandfonline.com/loi/iclp20</p> <p>Резюме: Статията представя особеностите при продукция на фонема /r/ като сегмент и като елемент на консонантен кластер в начална позиция на думата. Контингентът на изследване се състои от 60 български деца на възраст между 3 – 5 години с типично и забавено фонологично развитие. Изследването е реализирано с тест за фонологично развитие по Игнатова, Маринова-Тод, Стембъргър, Бернхард, 2015, който съдържа 110 думи. В теста са включени 8 думи с консонантни кластери в начална позиция на думата, в границите на които присъства фонема /r/ и две думи,</p>

	<p>в които фонеман сегмент /r/ е в начална позиция на думата. Установиха се значими разлики по признак „възраст“ при продукцията на думите от контролната и експерименталната група. Изследването установи висока степен на вариабилност на грешките в групата на децата със забавено фонологично развитие. При по-малките деца от тази група са характерни грешките от типа „пропускане“ на /r/ в границите на консонантен кластер. В групата на децата с типично развитие и 5-годишните със забавено фонологично развитие, по-чести са грешките от типа „замени“. Най-чести са замените на вибрантна с едновибрантна фонема, вибрантна с палатална, вибрантна с латерална или вибрантна с преградна фонема. В някои случаи изследването регистрира изопачени варианти на вибрант /r/.</p> <p>Abstract: The article presents the specifics in the production of the phoneme /r/ as a segment unit and as a component of a consonant cluster in the initial position. The contingent of the study consists of 60 Bulgarian children aged between 3 - 5 years with typical and delayed phonological development. The research was realized through a test for evaluation of phonological development according to Ignatova, Marinova-Todd, Stemberger, Bernhard, 2015, which contains 110 words. The test includes 8 words with consonant clusters in the initial position of the word, (phoneme /r/ presents within the content of the clusters) and two words with the phonemic segment /r/ in the initial position of the word. Significant differences were found on the basis of "age" in the production of words from the control and experimental groups. The study found a high degree of variability of errors in the group of children with delayed phonological development. Younger children in this group are characterized by errors of the type "omissions" of /r/ within a consonant cluster. In the group of children with typical development and 5-year-olds with delayed phonological development, errors of the "replacement" type are more common. The most common are the replacements of vibrant with tap, vibrant with palatal, laterals or stops. In some cases, the study indicated distorted variants of vibrant /r/.</p>
	<p><i>Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове</i></p>
8.	<p>Игнатова, Д. (2020). Невербални нарушения на ученето. (Описание на случай) Дизайн на изследователска стратегия. В: Сборник от Четвърта Национална конференция с международно участие „Иновации в общественото здраве“, МУ, С. (под печат)</p> <p>Резюме: <i>Въведение:</i> Изложението поставя на обсъждане концепта „невербални нарушения на ученето“, които се характеризират с проблемно функциониране на личността в следните сфери на компетентности: зрително-пространствена организация, двигателни умения, социална комуникация, академична успеваемост. <i>Цел:</i> Да се насочи вниманието към невербалните нарушения на ученето като валиден диагностичен концепт с ясни параметри и принадлежност към категорията на нарушенията на развитието.</p>

	<p><i>Материал и методи:</i> Описание на случай; момче на 7 години с диагностични данни за невербални нарушения на ученето.</p> <p><i>Резултати:</i> Бяха установени уникални индивидуални характеристики, които допълват концептуалната рамка по проблема „невербални нарушения на ученето“. Констатациите подкрепят необходимостта от обособяването на нарушенията като самостоятелна диагностична категория и включването им в международните диагностични класификатори. Направен е опит за дизайн на изследователска стратегия, която да даде насоки на специалистите в процеса на диагностично оценяване и планиране на специализирано терапевтично и образователно въздействие.</p> <p><i>Заклучение:</i> Изложението поставя акцент върху значимостта на невербалните нарушения на ученето за образователната практика и въздействието им върху личността, което налага ранна идентификация и специализирано терапевтично въздействие.</p> <p>Abstract:</p> <p><i>Background:</i> The concept of "Non-verbal learning disabilities" which is characterized by problematic functioning of the personality in the following areas of competence: visual-spatial organization, motor skills, social communication, academic achievement was discussed.</p> <p><i>Aim:</i> The main purpose was to draw the attention of the specialists to the problem of non-verbal learning disabilities as a valid diagnostic concept with specific parameters that belongs to the category of developmental disorders.</p> <p><i>Materials and methods:</i> A case study of 7-year-old boy with diagnostic characteristic features for nonverbal learning disabilities.</p> <p><i>Results:</i> Unique individual characteristics were identified that complete the conceptual framework of “non-verbal learning disabilities”. The findings support the need to differentiate the disabilities as an independent diagnostic category and to include them in the international diagnostic classifications. An attempt has been made to design a research strategy to provide guidelines to professionals in the process of diagnostic assessment and planning of specialized therapeutic and educational intervention.</p> <p><i>Conclusion:</i> The report emphasizes the importance of non-verbal learning disabilities for educational practice and their impact on the individual, which requires early identification and specialized therapeutic impact.</p>
9.	<p>Игнатова, Д. (2020). Оценяване на ефективността на специализираното образователно и терапевтично въздействие в условията на приобщаваща образователна среда. В: Сборник от Научно-практическа конференция, посветена на 80-години от рождението на проф. д-р Г. Бижков „Образование и изкуства – традиции и перспективи“, СУ, С. (под печат)</p> <p>Ignatova, D. (2020). Evaluation of the effectiveness of specialized educational and therapeutic impact within an inclusive educational environment.</p> <p>Резюме:</p> <p>Докладът има за цел да насочи вниманието на специалистите към необходимостта от разработването на система от критерии и показатели за оценка на ефективността</p>

	<p>на специализираното образователно и терапевтично въздействие в приобщаваща образователна среда. Предложена е авторска разработка на карта за мониторинг на индивидуалния план за подкрепа и личностно развитие на детето/ученика. Изведени са показатели за оценка на ефективността на специализираното образователно и терапевтично въздействие на специалистите на територията на образователната институция. Акцент в доклада е ролята на супервизията като фактор за ефективност в работата на диагностичните екипи.</p> <p>Abstract:</p> <p>The purpose of the present report is to draw the attention of specialists to the need of developing of a criteria system to evaluate the effectiveness of the specialized educational and therapeutic interventions in the inclusive educational environment. A model for monitoring of the child individual educational plan is proposed. Evaluation criteria regarding the effectiveness of the specialized educational and therapeutic interventions of the specialists are presented. The role of supervision as a factor for effectiveness in the practice of diagnostic teams is emphasized in the report.</p>
10.	<p>Игнатова, Д. (2020). Диференцирани подходи и програми за развитие на четивните умения при деца с дислексия на развитието. В: Сборник от Научно-практическа конференция, посветена на 80-години от рождението на проф. д-р Г. Бижков „Образование и изкуства – традиции и перспективи“, СУ, С. (под печат)</p> <p>Ignatova, D. (2020). Differentiated approaches and programmes for developing reading skills in children with developmental dyslexia.</p> <p>Резюме:</p> <p>Докладът е кратък онтологичен дискурс по проблема „дислексия на развитието“. Поставени са на обсъждане някои терминологични аспекти във връзка с дефинирането на специфичните нарушения на четенето, които са част от концепта „дислексия на развитието“. На тази основа вниманието се насочва към фокуса на изложението – представяне на набор от диференцирани класически и алтернативни подходи и програми за развитие на уменията за четене при деца с дислексия на развитието. Във връзка с това, основна цел на доклада е да систематизира и да предложи в схема теоретичните знания по тази проблематика.</p> <p>Abstract:</p> <p>The present report is a brief ontological discourse on the topic of developmental dyslexia. Some terminological concepts have been considered with regard to the definition of the specific reading disabilities as a part of the term „developmental dyslexia“. On the base of this the focus of the article is to present differentiated classic and alternative approaches and programmes for intervention of children with developmental dyslexia. Regarding this matter the main objective of the report is to systematize and to propose a scheme for reviewing theoretical knowledge.</p>

<p>11.</p>	<p>Игнатова, Д. (2020). Гласова умора и вокална хиперфункция. В: Сборник с научни доклади и разширени анотации на работните ателиета от научно-практическа конференция по случай 70 годиниот основаването на катедра „Сценична реч“ „Гласът – средство за въздействие“, 8-9 ноември, 2019, 168-177, С.</p> <p>Ignatova, D.(2020). Voice Fatigue and Vocal Hyper-function. ISBN 978-619-00-1117-0</p> <p>Резюме: Изложението поставя на обсъждане най-често срещаните органични структурни гласови нарушения, които се регистрират сред хората с гласови професии в резултат на вокална хиперфункция. Разгледани са основни етиологични фактори, очертани са базисни подходи и някои техники за логопедично терапевтично въздействие.</p> <p>Abstract: The report discusses the most common organic structural voice disorders that are observed among people with voice professions as a result of vocal hyper-function. The main etiological factors are discussed. Some basic approaches and techniques for speech therapy intervention were considered.</p>
<p>12.</p>	<p>Игнатова, Д. (2018). Съвременни тенденции за диагностично оценяване в условията на приобщаваща образователна среда., Сборник от Юбилейна научна конференция с международно участие "Научни и практически аспекти на приобщаващото образование", посветена на 130та годишнина на СУ "Св. Климент Охридски" и 35 годишнина на катедра "Специална педагогика и логопедия",182-191., УИ „Св.Климент Охридски“, С.</p> <p>Ignatova, D. (2018). Contemporary trends for diagnostic assessment in the inclusive educational environment. ISBN 978-954-07-4541-1</p> <p>Резюме: Докладът подлага на обсъждане базисни трактовки на концептите „интегрирано обучение“ и „приобщаващо образование“, както и основните подходи за диагностично оценяване на децата и учениците в условията на образователната среда в двата контекста. Изложението систематизира набор от процедури за диагностично оценяване в съответствие с основните постулати на концепцията за приобщаващо образование и в съответствие с принципите на методологията „Индекс за приобщаване“.</p> <p>Abstracts: The report discusses basic interpretations of the concepts of "integrated education" and "inclusive education", as well as the main approaches to diagnostic assessment of children and students in the educational environment in both contexts. A set of diagnostic assessment procedures in accordance with the basic postulates of the concept of inclusive education and in accordance with the principles of the methodology "Index for Inclusion" have been systematized.</p>

13.	<p>Игнатова Д. (2012). Дискусионни аспекти в тълкуването на проблема специфично езиково нарушение., сп. Специална педагогика, 4., 3-9, С.</p> <p>Ignatova D. (2012). Some Controversial Aspects in the Interpretation of the Problem Specific Language impairment. ISSN 1310-7003</p> <p>Резюме: Изложението насочва вниманието към изявата на моторните и зрително-пространствените дефицити при деца с диагноза „специфично езиково нарушение“. Анализът е конструиран на основата на диагностичното описание на тази категория според Международната класификация на болестите - МКБ–10, 1999 (ICD-10, 1999), тъй като е базисен инструмент за диагностична оценка в практиката на мултидисциплинарните екипи в България. Основна цел на доклада е да постави на обсъждане необходимостта от уточняването и категоризирането на термина „чадър“ - специфично езиково нарушение, което ще има важна значимост за специалистите в практиката в процеса на диагностично оценяване и планиране на специализираното въздействие.</p> <p>Abstract: The article draws attention to the manifestation of motor and visual-spatial deficits in children diagnosed with "specific language disorder". The analysis is constructed on the basis of the diagnostic description of this category according to the International Classification of Diseases - ICD-10, 1999 (ICD-10, 1999), as it is a basic tool for diagnostic assessment in the practice of multidisciplinary teams in Bulgaria. The main purpose of the report is to discuss the need to clarify and categorize the "umbrella" term "Specific language impairment". It will be important for the practitioners in the process of diagnostic assessment and planning of specialized intervention.</p>
14.	<p>Игнатова, Д. (2010). Възгледите на Лев Виготски в контекста на съвременната специално-педагогическа практика., Сборник от Юбилейна научна конференция с международно участие „100 години от рождението на проф. Дечо Денев и 25 години ФНПП“, 119-122, Феномен, София.</p> <p>Ignatova, D. (2010). Views of Lev Vygotsky in the context of the contemporary special educational practice. ISBN 978-954-549-094-1</p> <p>Резюме: Докладът поставя фокус върху идеите и възгледите на Лев Виготски и актуалността им от гледна точка на съвременната специално-педагогическа и специално-психологическа практика. Подлага се на анализ социокултурната теория на изследователя, според която социалното взаимодействие има определяща роля в развитието на познанието. Авторът на доклада прави паралели с концепцията за</p>

	<p>„динамично поведенческо изследване“ и съвременните екологични подходи в процеса на диагностично оценяване, които се базират на теорията на Виготски за зоните на актуално и най-близко развитие. Поставя се на обсъждане концепцията на изследователя за интериоризация на външните характеристики на средата посредством специфични „знакови системи“, т.е. чрез включването на алтернативни методи и средства за комуникация.</p> <p>Abstract: The focus of the present report are the main ideas and views of Lev Vygotsky and their relevance in terms of contemporary special educational and special psychological practice. The socio-cultural theory of the explorer was analyzed. According to this theory the social interactions play a decisive role in the development of knowledge. The author of the paper draws parallels with the concept of "dynamic behavioral research" and contemporary environmental approaches in the process of diagnostic assessment, which are based on the theory of Vygotsky for areas of current and nearest development. The researcher's concept of internalization of the external characteristics of the environment through specific "sign systems" is discussed through the inclusion of alternative methods and resources of communication.</p>
15.	<p>Игнатова, Д. (2010). Съвременни подходи и методи в обучението на деца със специфични нарушения на четенето., Сборник “Иновации в образованието”, 444-450., УИ, Шумен.</p> <p>Ignatova, D. (2010). Contemporary Approaches and Methods in the Education of Children with Specific Reading Disabilities. ISBN 978-954-400-298-5</p> <p>Резюме: Фонологичните компетентности, които притежаваме, дават възможност за детайлно описание на звуковите структури в съответния език, като се отчитат звуковите нюанси и контрасти. Според Stanovich, 1993, 1994, фонологичната компетентност е най-добрият диагностичен маркер при оценката на риска за специфични нарушения на четенето. Във връзка с това, специализираните образователни и терапевтични подходи и методи, които подпомагат развитието на фонологичните умения у децата, са важно средство в процеса на превенция на трудностите в четенето и писането, а също така и съществен етап в процеса на специализирано въздействие. Основна цел на настоящият доклад е да насочи от една страна вниманието на специалистите към набор от ефективни подходи и методи за въздействие с приложен характер, а от друга – да очертае необходимостта от реструктуриране на образователната среда в контекста на качествено нова образователна парадигма, ориентирана към персоналните потребности на всяко дете.</p> <p>Abstract: The phonological skills allow to make a detailed description of the sound structures in some of the languages. According to Stanovich, 1993, 1994, phonological skills are the best diagnostic sign in the process of diagnostic assessment of the risk for specific reading disabilities in children. Regarding this matter, specialized educational and therapeutic</p>

	<p>approaches and methods towards development of phonological skills are an important tool in the process of prevention of reading and writing difficulties, as well as an important stage in the process of specialized interventions. The main goal of the present report is to draw the attention of specialists to a set of effective practical approaches and methods for developing of good phonological skills.</p> <p>On the other side the purpose is to outline the need of reconstructing of the educational environment in the context of a qualitatively new educational paradigm respective to the needs of each child.</p>
16.	<p>Игнатова, Д. (2008). Специфични нарушения на ученето-операционализация на понятията и диагностичните критерии. Сборник “Съвременни тенденции в специално-педагогическата и логопедична терминология”, 232-237., Фабер, София.</p> <p>Ignatova, D. (2008). Specific Reading Difficulties-operationalization of the concepts and the diagnostic criteria. ISBN 978-954-775-872-8</p> <p>Резюме: Концепцията за специфичните нарушения на ученето е обект на научни дискусии и противоречиви трактовки повече от четиридесет години. Няколко основни проблема са в основата на тези дебати: липса на утвърдени стандарти и система за идентификация на нарушенията от този спектър, както и липса на систематизирани критерии за отчитане на честотата на разпространението им в рамките на общата училищна популация.</p> <p>Основната цел на изложението е да представи някои съвременни тенденции в развитието на концептуалната рамка по проблема, като се поставя акцент върху критериите за идентификация на специфичните нарушения на ученето. Очертава се необходимостта от промени във връзка с уточняването и унифицирането им. Поставя се на обсъждане противоречивият критерий „ниска академична успеваемост – високи показатели на IQ”, който е базисен показател при оценката на специфичните нарушения на ученето в международните диагностични класификатори.</p> <p>Abstract: The concept of specific learning disabilities is a subject of scientific discussions and contradictory interpretations for more than forty years. Several main problems underlie these debates: the lack of established standards and a system for identification of the disabilities from this category, as well as the lack of systematized criteria for taking into account the prevalence of the learning disabilities within the general school population.</p> <p>The main purpose of the report is to present some current trends in the development of the conceptual framework of the problem, emphasizing the diagnostic criteria for identifying specific learning disabilities. A need for changes in connection with the specification and unification of the main diagnostic criteria is outlined. The controversial criterion "low academic functioning - high IQ" is discussed.</p>

17.	<p>Игнатова, Д. (2007). Подходи за идентификация на специфичните нарушения на ученето., сп. Специална педагогика, 3., 23-34., С.</p> <p>Ignatova, D. (2007). Approaches for identification of specific learning disabilities. ISSN 1310-7003</p> <p>Резюме: Целта на изложението е да представи накратко съдържанието на базисните научни подходи за идентификация на специфичните нарушения на ученето, като се очертаят и основните концептуални различия между тях. Поставят се на обсъждане противоречиви терминологични конструкции, които определят необходимостта от уточняване и актуализиране на диагностичните критерии. Във връзка с това, се отчита противоречивият характер на критерия „висок IQ – ниска академична успеваемост“, който се оформя като ненадежден при идентификацията на деца от предучилищна и начална училищна възраст.</p> <p>Abstract: The aim of the report is to present in short the content of the basic scientific approaches for identification of specific learning disabilities. The main conceptual differences between them are made. Contradictory terminological constructs are discussed. The need of clarifying and updating of the diagnostic criteria is outlined. Regarding this matter, the contradictory nature of the criterion "high IQ - low academic functioning" is taken into account. It is outlined that the mentioned criterion is unreliable in the process of identification of preschool children and pupils in primary school.</p>
18.	<p>Игнатова, Д. (2007). Четене и морфо-функционална мозъчна организация., Сборник от V-та национална конференция по проблемите на логопедията, септември, 2006, 7-19., Ромел, София</p> <p>Ignatova, D. (2007). The Process of Reading and morpho-functional brain organization. ISBN 954-94580-8-3</p> <p>Резюме: Четенето е сложен комплекс от процеси, който представлява непрекъсната взаимна обвързаност на различни фактори. Трудността да се идентифицира етапа, на който се нарушава включването на даден процес в тази верига, води до съществената слабост на програмите за обучение по четене, които предлагат унифициран обучителен подход за всички деца. Това до голяма степен се дължи и на остарялата тенденция четенето да се приема като иманентен на детето потенциал, който се развива естествено във времето. Във връзка с това, се налага необходимостта от детайлно изследване на психичните процеси, съпровождащи четенето. Следователно дали детето ще се научи да чете добре или не, ще зависи от начинът, по който ще се развиват и функционират познавателните му способности. На тази основа ще бъде възможно планирането на индивидуално обучително въздействие, което ще отговори в максимална степен на специфичните възможности и потребности на всяко дете. Ето защо, комплексното проучване на основните морфо-</p>

	<p>функционални и лингвистични параметри на четенето ще осветли в най-голяма степен отговора на въпроса “Как децата се научават да четат?”</p> <p>Поради ограниченията за обем на материала, докладът ще разгледа само първата дименсия. Втората ще бъде обект на следваща разработка.</p> <p>Abstract:</p> <p>Learning to read is a complex and continuous process that includes various interdependent factors. There is a difficulty of identifying the stage when the inclusion of some processes in this complex chain is disrupted. Because of this fact there is a significant weakness of the reading instruction programs at school that offer a unified learning approach for all children. This is due to the outdated tendency to accept reading as an immanent potential of the child, which develops naturally over time.</p> <p>In connection with this, there is a necessity for a detailed study of the mental processes accompanying reading. Therefore, whether the child will learn to read well or not will depend on the way his cognitive abilities develop and functioning. On the base of this, it will be possible to plan an individual educational and therapeutic plan that would meet the specific capabilities and needs of each child. Therefore, a comprehensive study of the basic morpho-functional and linguistic parameters of reading will answer to the question "How do children learn to read?"</p> <p>Due to the content constraints, the report will only discuss the first dimension. The second one will be a subject of other paper.</p>
19.	<p>Игнатова, Д. (2004). Проблеми на ранната идентификация на специфичните нарушения на четенето., Сборник от национална конференция „Логопедичната практика в България в началото на 21 век“, V. 2004, 205-212., Ромел, С.</p> <p>Ignatova, D. (2004). Problems of Early Identification of Specific Reading Disabilities. ISBN 954-91270-5-2</p> <p>Резюме:</p> <p>Процесът на ранна идентификация на специфичните нарушения на четенето има съществено значение във връзка с установяването в ранна възраст (между 5 и 7 години) на типичните за детето особености в когнитивното функциониране. Информацията, която имаме за това, ще бъде ценен ресурс в процеса на формиране на основни предграмотителни и ограмотителни умения. По този начин ще се създадат възможности за планиране и реализиране на най-подходящите за детето образователни стратегии, които ще благоприятстват в максимална степен развитието му в училище.</p> <p>Abstract:</p> <p>The process of early identification of specific reading disabilities is essential regarding the establishment at an early age (between 5 and 7 years) of the most typical characteristics of the child's cognitive functioning. Later the specific knowledge for the child will be important in the process of developing of basic pre-literacy and literacy skills.</p> <p>Knowledge of the different stages in the child's development will create opportunities for the professionals to plan and implement the most appropriate educational strategies for the child to support his development at school.</p>

20.	<p>Игнатова, Д. (2004). Четене и фонологична компетентност., Сборник “Обучение и възпитание в началните училища, детските градини и специалните училищни заведения”, 366-368., Веда Словена-ЖГ, София.</p> <p>Ignatova, D. (2004). Reading and phonological awareness. ISBN 954-8510-87-1</p> <p>Резюме: Успеваемостта на децата в обучението по четене зависи от редица фактори. Формирането на фонологична компетентност е фактор с ключово значение при овладяване на четенето. Във връзка с това, целта на изложението е да представи същността на понятията фонологична и фонемна компетентност в контекста на проблема „четене“. Представени са нюансите в тълкуването на двете понятия.</p> <p>Abstract: Children’s success in learning to read depends on a number of factors. The development of phonological awareness is a key factor for mastering of the reading technique. In connection with this, the aim of the report is to present the essence of the terms “Phonological awareness” and “phonemic awareness” in the context of reading process. The main differences between the two concepts are presented.</p>
21.	<p>Игнатова, Д. (2004). Терапевтични подходи и техники в психолого-педагогическата работа с деца със специфични нарушения на четенето., Специална педагогика, 2, 63-71., С.</p> <p>Ignatova, D. (2004). Therapeutical approaches and techniques in psychological and educational activity with children with specific reading disabilities. ISSN 1310-7003</p> <p>Резюме: Един от основните проблеми за децата със специфични нарушения на четенето са трудностите при осмислянето на факта, че говорната верига може да бъде сегментирана на съставните ѝ елементи – звуковете, които имат свое графично представяне чрез буквите. Поради неспособност да възприемат последователно фонемите в рамките на езиковите единици, децата се затрудняват при бързото и точно декодиране на думите в говорната верига. Следователно знанията относно зависимостите между буквите и техните фонемни, следва да предшестват осведомеността за фонемното структуриране и преструктуриране на думите. В този смисъл, специализираните образователни и терапевтични техники, които стимулират развитието на фонологичните компетентности у децата, са важно средство в процеса на превенция на трудностите в четенето и писането. Във връзка с това е и основната цел на този доклад – да насочи вниманието на специалистите към набор от ефективни техники за въздействие с приложен характер.</p>

	<p>Abstract:</p> <p>One of the main problems for the children with specific reading disabilities is the difficulty in understanding the fact that the speech chain can be segmented into its constituent elements (i.e. the sounds) that have their own graphical representation through the letters. Due to the children's inability to perceive consistently phonemes within the language units, it is difficult for them to decode words in the speech chain accurately and quickly.</p> <p>Therefore, knowledge of the relationships between letters and their phonemes should precede awareness of phonemic structuring and word restructuring.</p> <p>In connection with this, specialized educational and therapeutic techniques that stimulate the development of phonological competencies in children are an important tool in the process of preventing difficulties in reading and writing. Regarding this, the main purpose of the report is to draw the attention of specialists to a set of effective techniques for specialized interventions.</p>
22.	<p>Игнатова, Д. (2003). Емоционални аспекти на проблема специфични нарушения на способността за учене., Сборник от втори конгрес на НСЛФБ "Съвременни тенденции в развитието на логопедичната и фониатрична теория и практика", 198-204., Ромел, София.</p> <p>Ignatova, D. (2003). Emotional Aspects of the Problem Specific Learning Disability. ISBN 954-91270-4-4</p> <p>Резюме:</p> <p>Успеваемостта на учениците от начална училищна възраст в обучението по четене има отношение към редица фактори.</p> <p>Формирането на положително отношение към четенето у децата, е един от факторите с ключово значение, особено в случаите на деца със специфични нарушения на ученето.</p> <p>Целта на изложението е да систематизира и постави на обсъждане фактори, които определят формирането на положително отношение към четенето, а също така да очертае и някои аспекти в емоционалното функциониране на децата със специфични нарушения на ученето.</p> <p>Abstract:</p> <p>The success of primary school pupils in reading instruction is related to a number of factors.</p> <p>The formation of a positive attitude of children towards reading is one of the key factors, especially in the case of specific learning disabilities.</p> <p>The purpose of the report is to systematize and discuss some factors that determine the formation of a positive attitude towards reading, as well as to outline some aspects of the emotional functioning of children with specific learning disabilities.</p>

23.	<p>Игнатова, Д. (2002). Аспекти на ранното диагностично оценяване при деца с езикови нарушения., сп. Специална педагогика, 4., 38-44., С.</p> <p>Ignatova, D. (2002). Some Aspects of Early Diagnostic Assessment in Children with Language Disorders. ISSN 1310-7003</p> <p>Резюме: Статията разглежда проблеми на диагностичната оценка в логопедичната практика. Поставени са на обсъждане някои рискови фактори и диагностични признаци, които да послужат на специалистите в процеса на идентификация на езиковите нарушения в ранна възраст между 18-30 месеца. Представена е ролята на логопеда като член на мултидисциплинарен екип. Поставен е акцент върху значимостта на лонгитюдното диагностично оценяване като фактор за ефективност в диагностичния процес.</p> <p>Abstract: The article discusses some problems of the process of diagnostic assessment in speech therapy practice. Some risk factors and diagnostic signs have been considered to help specialists in the process of identifying language disorders in early age between 18-30 months. The role of the speech therapist as a member of a multidisciplinary team is presented. Emphasis is placed on the importance of longitudinal diagnostic assessment as a factor for effectiveness in the diagnostic process.</p>
	<p>• <i>Статии и доклади в съавторство</i></p>
24.	<p>Ignatova, D., Marinova-Todd, S. (2019). Bulgarian Screening Test for Phonology., licenced under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License. www.phonodevelopment.sites.olt.ubc.ca</p> <p>Резюме: Скрининг варианта на теста за изследване на фонологичното развитие на деца в предучилищна възраст е разработен с цел бърза оценка. Съдържа набор от 50 високо честотни думи (съществителни имена). Подборът на лексикалния материал е обвързан с най-често нарушаваните в говорната продукция на български деца в предучилищна възраст съгласни фонемни: (К) (Г) (С) (З) (Ц) (Ш) (Ж) (Ч) (Р) (Л). Създаден е картинен вариант на теста с приложна насоченост. Въз основа на особеностите в говорната продукция на децата в рамките на този тест, (по отношение на цялостна продукция на думата, сричковата им структура, или наблюдавани особености при продукцията на конкретни фонемни сегменти или консонантни кластър), ще бъде възможно да се направи първична оценка, на базата на която специалистите логопеди ще могат да вземат решения относно последващо диагностично оценяване и прилагането на лицензирания пълен вариант на тест за изследване на фонологичното развитие на деца в предучилищна възраст по Игнатова, Д., Бернхардт, Б. М., Маринова-Тод, С., Стембърг, Дж. П., 2015</p>

	<p>Abstract:</p> <p>The screening version of the phonological development test for pre-school children has been developed for a rapid evaluation. It contains a set of 50 high-frequency words (mainly nouns). The selection of the lexical material is related to the most common violations in the production of consonants by the Bulgarian pre-school children: [k] [g] [s] [z] [ts] [ʃ] [ʒ] [tʃ] [r] [l]. A version of the test with pictures has been created for the specialists in the practice.</p> <p>Based on the peculiarities of the speech production of children within the test (in terms of the production of: the whole word, the syllable structure or the production of the phoneme segments or consonant clusters), it will be possible to make an initial assessment. On the base of this, the specialists will make decisions with regard to further diagnostic evaluation and if it is necessary, the full version of the phonological test according to Ignatova, D., Bernhardt, BM, Marinova-Tod, S., Stemberg, J. P., 2015 will be applied.</p>
25.	<p>Ignatova, D., Marinova-Todd, S., Stemberger, J. P. & Bernhardt, B. M. (2015). Phonological Development Test for Bulgarian Children Updated Version, licenced by Barbara May Bernhardt under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.</p> <p>http://www.csu.edu.au/research/multilingual-speech/speech-assessments</p> <p>Резюме:</p> <p>Тестът за изследване на фонологичното развитие на деца, е насочен към най-често нарушаваните в говорната продукция на български деца в предучилищна възраст съгласни фонемни: (К) (Г) (С) (З) (Ц) (Ш) (Ж) (Ч) (Р) (Л). Целта е, на базата на установените трудности при продукцията на някои думи по отношение на сричковата им структура, или базирайки се на особености в продукцията на конкретни фонемни сегменти или консонатни кластери, изследователите да успеят да разграничат спецификите в продукцията на децата с типично и забавено фонологично развитие. Тестовата методика съдържа набор от 110 думи (предимно съществителни имена), познати на децата в предучилищна възраст, т.е. тестът се състои от високо честотна лексика. Процедурата по изследването включва стимулен картинен материал, който съответства на всяка една от думите в теста.</p> <p>Тестът е апробиран сред 60 български деца между 3 – 5 годишна възраст – 30 с типично фонологично развитие и 30 със забавено фонологично развитие.</p> <p>Тестовата методика се придружава от таблица с публикувани данни от апробацията.</p> <p>Abstract: The phonological development test for pre-school children explores the most difficult phonemes for children in Bulgarian: [k] [g] [s] [z] [ts] [ʃ] [ʒ] [tʃ] [r] [l]. The purpose is on the base of the children's difficulties in the production of some words in terms of their syllabic structure, or based on the peculiarities of the production of specific phoneme segments, or consonant clusters, researchers to be able to distinguish the specifics of the production of children with typical and protracted phonological development. The test methodology contains a set of 110 words (mostly nouns) familiar to the children, i.e. the test consists of high-frequency words. The research procedure includes stimulus picture material that corresponds to each of the words in the test.</p> <p>The test was approbated among 60 Bulgarian children between 3-5 years of age: 30 of children were with typical phonological development and 30 - with delayed phonological</p>

	<p>development. The test is accompanied by a table with data from the approbation procedure.</p>
26.	<p>Bernhardt, B. May, Stemberger, Joseph P. Ignatova, Diana & Marinova-Todd, Stefka M. (2015). Nonlinear Scan Analysis Revised July 2015: Bulgarian, Licensed under a Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0 International License. www.phonodevelopment.sites.olt.ubc.ca</p> <p>Резюме: Нелинейните фонологични анализи се фокусират върху всички аспекти на фонологичната система на езика. Анализирайки извадки от говорната продукция на деца, специалистите изследват: продукцията на дума като цялостна лингвистична единица, продукцията на сричка или набор от срички в рамките на думата, продукцията на консонантен кластер или набор от кластери в границите на думата, изследване на продукцията на изолирани сегменти в рамките на думата. Съдържанието на публикацията представя ключ за нелинеен фонологичен анализ към тест за изследване на фонологичното развитие на български деца в предучилищна възраст. Материалът е предназначен за практиката на специалисти логопеди.</p> <p>Abstract: Nonlinear phonological analyzes have a focus on all aspects of the phonological system of language. Analyzing excerpts from children's speech production, experts examine: the whole word production, production of a syllable or set of syllables within the word, production of a consonant cluster or a set of clusters within the word, study of the production of isolated segments within the word. The paper presents a key for nonlinear phonological analysis as a part of the Phonological Development Test for Bulgarian Pre-school Children. The material will be useful for speech therapists in the process of evaluation of phonological development of pre-school children.</p>
27.	<p>Ignatova D., Radeva, V. (2006). Early Disembryogenesis as an Etiological Explanation of Developmental Dyslexia., Acta Morphologica et Anthropologica, 11., 77-84., Professor Marin Drinov Academic House. ISSN 0861-0509</p> <p>Резюме: Известно е, че β-йонизиращата радиация като физически фактор и нервно-растежният фктор (НРФ) като ембриоактивно вещество, оказват влияние върху ранната невроембриогенеза. Степента на влиянието зависи от размера и продължителността на въздействието, както и от разстоянието от източника (в случаите на въздействие с β-йонизираща радиация). НРФ участва в естествената невроембриогенеза. Възможно е при определени обстоятелства НРФ да се отдели в по-голямо количество от нормалното, което може да окаже неблагоприятен ефект в хода на развитието. Нашата хипотеза е, че при децата с дислексия на развитието се наблюдават някои дискретни субклетъчни промени , появили се още по време на ранната</p>

	<p>невроембриогенеза.</p> <p>Abstract:</p> <p>It is well known that β-ionizing radiation as a physical factor and Nerve Growth Factor (NGF) as an embryoactive substance influence the early neuroembryogenesis. The degree of the influence depends on the size and the duration of the exposure as well as on the distance from the source (regarding β-ionizing radiation). NGF takes part in the natural neuroembryogenesis. It is possible under certain circumstances NGF to be excreted in larger quantity than usually which can have an adverse effect in the developmental course. Our hypothesis is that in children with developmental dyslexia, discrete subcellular changes are apparent which have been emerged during early neuroembryogenesis.</p>
<p><i>Други научно-приложни публикации</i></p>	
	<p><i>Публикувани анотации</i></p> <p>28. Игнатова, Д. (2010). Електронен звуково-светлинен стенд в специализираните практики на логопеди, педагози и психолози., Специална педагогика, бр. 1, с. 92-93, С.</p> <p>Ignatova, D. (2010). Electronic sound-light stand in the specialized practices of speech therapists, special educators and psychologists. ISSN 1310-7003</p> <p>Резюме:</p> <p>Анотацията представя нов продукт в помощ на работата на специалистите (логопеди, психолози, специални педагози) с деца със специални образователни потребности. В идейната разработка на продукта участва и автора на анотацията. Устройството има за цел развитие на двигателни, когнитивни и социални умения. При различните модули на опериране на тренажора се ацентува върху развитието на концентрация на вниманието, скорост на възприятията, ляво-дясна ориентация в пространството, краткотрайна памет и др.</p> <p>Abstracts:</p> <p>The annotation presents a new product to help the work of specialists (speech therapists, psychologists, special educators) with children with special educational needs. The author of the annotation also participates in the conceptual development of the product. The device aims to develop motor, cognitive and social skills. In the various modules of operation of the simulator, the emphasis is on the development of concentration of the attention, speed of perception, left-right orientation in the space, short-term memory, etc..</p>
	<p>29. Игнатова, Д. (2009). Национална конференция по логопедия на тема „Екипна работа при пациенти с моторни дефицити“, 6-7 март, 2009, Специална педагогика, XII, с. 88-89, София.</p> <p>Ignatova, D. (2009). National Conference in Speech Therapy Practice "A Teamwork in patients with motor deficits".</p>

ISSN 1310-7003

Резюме:

Анотацията е посветена на Националната конференция по логопедия на тема „Екипна работа при пациенти с моторни дефицити“, която се провежда послучай 6 март – европейски ден на логопедията. Представени са накратко организаторите и участниците в конференцията. Споменават се доклади със значимо съдържание. Предоставя се информация относно нови книги в областта на логопедията.

Abstract:

The annotation is dedicated to the National Conference in Speech Therapy Practice with the title "A Teamwork in patients with motor deficits", which was held on the occasion of March 6th - European Day of Speech Therapy Practice. The organizers and participants in the conference are briefly presented. Reports with significant content are mentioned. Information with regard to new books in the field of speech therapy theory and practice was provided.